

Voda za slone je roman, ki bralca zgrabi kakor hobotnica: najprej z eno lovko, nato z dvema, in še preden se dobro zave, ga drži v trdnem, nezmuzljivem prijemu: zgodba, ki jo pred nas postavlja ostareli **Jacob Jankowski** (»90 ali 93 let, eno ali drugo«), je tako pisana, živa, mestoma zabavna in mestoma pretresljiva – čeprav brez sentimentalizma – skratka tako "tukaj", da se počutimo, kot da smo vstopili v posamezne prizore ali vsaj v njihovo zakulisje. To je zgodba o pustolovščini, ki ni le divja, temveč tudi nevarna; zgodba o ljudeh, za katere je ta pustolovščina vsakdanjik, o katerem marsikdaj vedo več, kot bi želeli, in manj, kot bi morali. Zgodba o cirkusu tako rekoč "iz prve roke", ne iz perspektive, ki smo je vajeni mi, obiskovalci, ko gledamo cirkuške predstave, vzdihujemo nad akrobacijami in se smejemo klovnom, temveč zgodba od znotraj navzven. S tihim, a ostrim sporočilom, da cirkus, ko ga obrnemo na "napačno" stran, nima dosti zveze z romantiko in bleščavo. Zgodba o človeku, ki je izgubil vse in ga je nestrpno, muhavo in zahtevno življenje v cirkusu v resnici rešilo pred obupom in izgubljenostjo. Zgodba o slonu, pravzaprav slonici, ki odigra ključno vlogo v razpletu. In navsezadnje je to tudi ljubezenska zgodba, tako nevsiljivo vpletena v pripoved, da se je dodobra zavemo šele, ko se roman že izteka.

23-letni absolvent veterine Jacob v prometni nesreči izgubi starše; kmalu se izkaže tudi, da nima več doma, saj je hiša pod hipoteko, ki je starša nista več odplačevala. Oče je bil namreč veterinar, in ko mu ljudje niso mogli plačati, je od njih sprejemal plačila v obliki hrane, saj ni imel srca, da bi ne pomagal bolnim živalim. Jacob sredi zaključnih izpitov zbeži s fakultete in še isto noč skoči na vlak, na katerem potuje Svetovna senzacija bratov Benzini. Ne manjka veliko, pa bi Jacoba vrgli z vlaka kot klateža. Ko se izkaže, da je študiral veterino, pa so ga še kako veselili. Tako Jacob postane cirkuški veterinar, spozna svojega prvega pacienta, konja, in tudi svojo veliko ljubezen: Marleno, ki izvaja točko s konji, prelepo Marleno, ki ga rahlo spominja na punco, v katero je bil zaljubljen v nekem drugem življenju, v študentskih časih. Odkážejo mu vagon, ki si ga deli s Spačkom – pritlikavcem Walterjem, kajti Jacob ne spada med »fizikalce«, čeprav tudi artist ni. Vendar ga cirkuška smetana kmalu sprejme medse, zlasti očarljivi August, Marlenin mož. Jacob se nauči nekaterih cirkuških spretnosti; ne hoje po vrvi ali plesa, temveč denimo tega, da cirkusantom oblačila prinaša gospod Ponedeljek (na ta dan je na vrveh največ sušečega se perila, s katerim si "postrežejo"), ali manj prijetnih stvari, kot je "rdeči signal": to pomeni, da skupina fizikalcev s Črnim na čelu pomeče z vlaka odvečno ali kako drugače nezaželeno osebje – če ima odvečnež srečo, ga brčnejo iz službe, kadar ima vlak rdeči signal in pelje počasi ali celo obstoji; v nasprotnem primeru se lahko zgodi – in se res dogaja – da vržejo nesrečneže z vlaka pri polni hitrosti in po možnosti še takrat, ko vlak prečka most.

Jacob je v vseh pogledih drugačen od ostalih članov cirkusa. Najprej: je še devičnik. Nato: izobražen. In potem: ustaljen človek, ki je imel dolgoročne življenjske načrte. Human značaj, ki ne pristaja na razslojenost v cirkusu in se odloči rešiti pred rdečim signalom starega Kamelo, alkoholika, ki ohromi zaradi alkohola z ingverjem (kot precej drugih je tudi ta dogodek avtorica prenesla v roman z resnične podlage). Človek, ki ljubi živali, ker so, kar so, in ne zato, ker bi v

Prispeval Aleksandra Kocmut
Četrtek, 20 Maj 2010 12:30

njih videl kapital. Kljub vsemu pa je vendarle samo mladenič, ki se mu je pred kratkim podrl svet, ki je v cirkusu prvič videl golo žensko, ki se je prvič v življenju zares zaljubil. Fant, ki mu večkrat manjka odločnosti, denimo takrat, ko August v besu strahotno premlati slonico Rozi, ker je nekajkrat pred predstavo popila vso limonado, namenjeno za prodajo (spet dogodek, ki se je resnično zgodil). Fant, ki se včasih tudi boji. Zlasti Strica Ala, cirkuškega direktorja, ki je znan po svoji aroganci in neusmiljenih metodah (neplačevanje, ignoriranje, rdeči signal). Šele ko spozna, da tudi Marlena čuti do njega enako kot on do nje, si dovoli prepustiti se tej prepovedani ljubezni in na ta račun tudi začne odločnejše delovati. Marlenin mož August ima – po besedah Strica Ala – shizofreno paranojo, je bolešno ljubosumen in niha iz enega maničnega stanja v drugo. Tako dvigne roko tudi nad svojo ženo. Takrat se Marlena odloči, da ga bo zapustila. In takrat tudi Jacob "krene v akcijo". V svojem bistvu je to pravzaprav skoraj banalna ljubezenska zgodba o še enem ljubezenskem trikotniku. Skoraj. Kajti to, kot se izkaže, ni trikotnik, temveč kvadrat. In prav četrti člen je tisti, ki bralca najbolj presenetli. Je tisti, ki naša junaka slednjič odreši.

In zakaj se 90- ali 93-letni Jacob, parkiran v vozičku v domu starostnikov, s perilom za inkontinenco in prisiljen v obroke, ki niso podobni nobeni hrani, temveč otroškim kašicam, Jacob, ki ima še vse zobe in skoraj vse spomine in še vedno vso veliko ljubezen do živali, do pokojne žene, do življenja – zakaj se Jacob po vsem tem času, po sedemdesetih letih, odloči povedati svojo zgodbo? Jasno – v parku na koncu ulice, kamor ima lep razgled skozi okno na hodniku, stoji cirkuški šotor. In v nedeljo bo Jacob po vsem tem času spet šel v cirkus, začutil znane vonjave, zagledal znane prizore, odgrnil odejo s prhke preteklosti, ki ga je tako zelo zaznamovala. Pozabil bo na jezo do sostanovalca, odvetnika McGuintyja, ki se je v jedilnici hvalisal, da je nosil vodo za slone – ko Jacob dobro ve, da je enemu človeku vodo za slone nemogoče nositi; mnogo preveč je je treba. Pozabil bo na to, da je za osebje doma pač le še en sitni in morda že rahlo senilni starček. Mislil bo na druge reči. Recimo na Rozi.

Pet otrok ima, in tudi kopico vnukov, celo pravnuke. Pa vendar ga ravno to nedeljo nihče ne obiše. In prav na ta dan Jacob izve tudi, da je njegova najljubša negovalka, Rosemary, tega dne zadnjič v službi, saj se bo preselila k hčeri na drug konec države. Nekoč fant, ki je skočil na drveči vlak; danes starec, ki se je s pomočjo hojice sam odpravil v cirkus, da ujame vsaj konec predstave.

Knjiga je izšla pri založbi [Modrijan](#).

Življenje je včasih dobrohotno, tudi če smo stari in od vseh pozabljeni. Jacoba ob vhodu sreča sam cirkuški direktor. In ko mu Jacob zaupa, da je bil v mladosti sedem let pri cirkusu, ga direktor povabi na čaj. Pred tem človekom, Charliejem, Jacob prvič v celoti razgrne svojo cirkuško epizodo. Tudi tisti del, ki ga je zamolčal celo lastni ženi.

Kadar je glavni junak romana človek tako častitljivih let, je skoraj nemogoče pričakovati – in izpeljati – srečen konec. Sari Gruen je to uspelo. Za Jacoba očitno še niso minili vsi dnevi, zlasti pa ne tisti posebni, napeti, stresni, z vonjem po kostumih in smukcu in živalih – tisti cirkuški. Kajti cirkus se v resnici nikoli ne konča.

Knjigo bodo s slastjo prebrali tako bralci, ki radi berejo lahkotno literaturo, kot tisti, ki posegajo po zahtevnejšem branju. Je namreč dovršena kombinacija obojega, spletena iz niti več žanrov

Prispeval Aleksandra Kocmut
Četrtek, 20 Maj 2010 12:30

(pustolovščina, kriminalka, ljubezenska zgodba itd.), ki po končanem branju še dolgo odzvanjajo v bralcu.

Knjigo bodo s slastjo prebrali tako bralci, ki radi berejo lahkotno literaturo, kot tisti, ki posegajo po zahtevnejšem branju. Je namreč dovršena kombinacija obojega, spletena iz niti več žanrov (pustolovščina, kriminalka, ljubezenska zgodba itd.), ki po končanem branju še dolgo odzvanjajo v bralcu.

OCENA: 10/10